

הוועדה להגברת התחרות והסרת חסמים בייבוא



עמית לנג
לשעבר מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה

על מה נדבר היום?

1. רקע כללי

2. ניתוח מאקרו

3. חסמים עיקריים

4. מדיניות בינלאומית

5. המלצות עיקריות



על מה נדבר היום?

1. רקע כללי

2. ניתוח מאקרו

3. חסמים עיקריים

4. מדיניות בינלאומית

5. המלצות עיקריות



חברי הוועדה להגברת התחרות והסרת חסמים בייבוא

- **מר עמית לנג (יו"ר)**, המנהל הכללי, משרד הכלכלה והתעשייה
- **מר יונתן רגב (סיו"ר)**, סגן הממונה על התקציבים, משרד האוצר
- **ד"ר אסף אילת**, הכלכלן הראשי, רשות ההגבלים העסקיים
- **מר יאיר זילברשטיין**, רכז תחום תעשייה ומסחר, אגף התקציבים, משרד האוצר
- **גב' רחל הירשור**, סגנית מנהל מינהל סחר חוץ, משרד הכלכלה
- **מר ערן יעקב**, סמנכ"ל כלכלה, רשות המיסים
- **גב' ביתיה גוטל**, הכלכלנית הראשית, הרשות לסחר הוגן
- **גב' רינת בכר**, מנהלת מחלקת תמרוקים, אגף הרוקחים, משרד הבריאות
- **מר מוריס דורפמן**, סגן יו"ר המועצה הלאומית לכלכלה, משרד ראש הממשלה
- **גב' מירב יפתח**, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
- **גב' איריס סעדון**, מנהל המכס





עיקר פעולות הוועדה ממועד מינויה (אוגוסט 2013):

- 21 מפגשים של הוועדה עם יבואנים, רגולטורים ובעלי עניין
 - עשרות פגישות של צוותי עבודה ייעודיים
 - השקת קמפיין לשיתוף הציבור – התקבלו כ- 450 תגובות מיבואנים ומבעלי עניין
 - מחקר השוואתי לניתוח יוקר המחייב בישראל (בנק העולמי, למ"ס בנק ישראל)
 - מחקר בינלאומי לניתוח מדיניות הייבוא באירופה ובארה"ב
 - מחקר לבחינת הריכוזיות בענפים נבחרים (בשיתוף רשות המיסים)
 - הקמת תת-וועדה להסדרת הרגולציה בראשות מינהל סחר חוץ
 - ניתוח ממוקד של רשות ההגבלים העסקיים להסרת חסמים עם חשש לחסימת יבוא מתחרה
- במהלך דיוני הוועדה התקבלו החלטות ממשלה בנוגע לרפורמת המזון וייבוא אישי**



על מה נדבר היום?

1. רקע כללי

2. ניתוח מאקרו

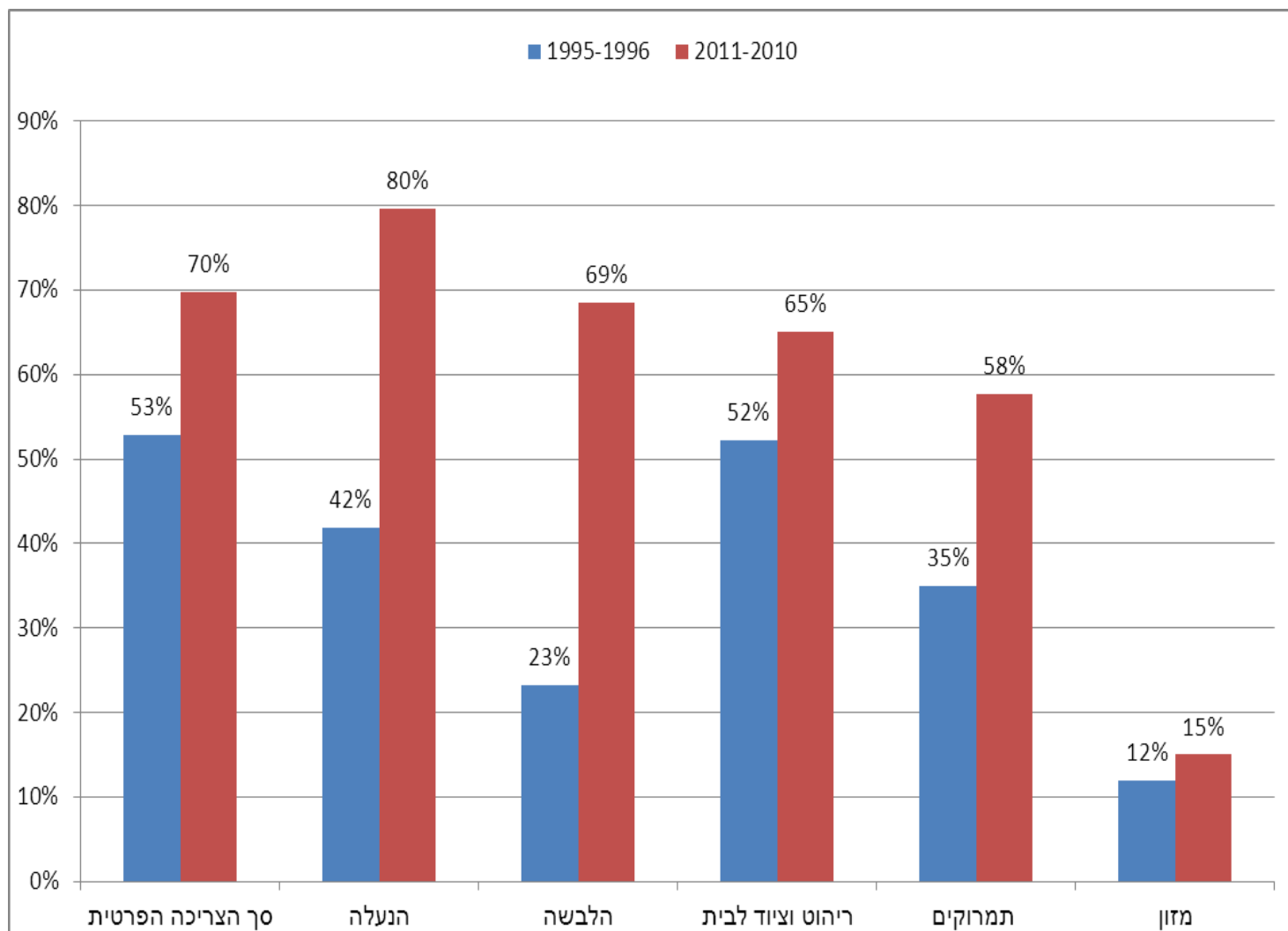
3. חסמים עיקריים

4. מדיניות בינלאומית

5. המלצות עיקריות

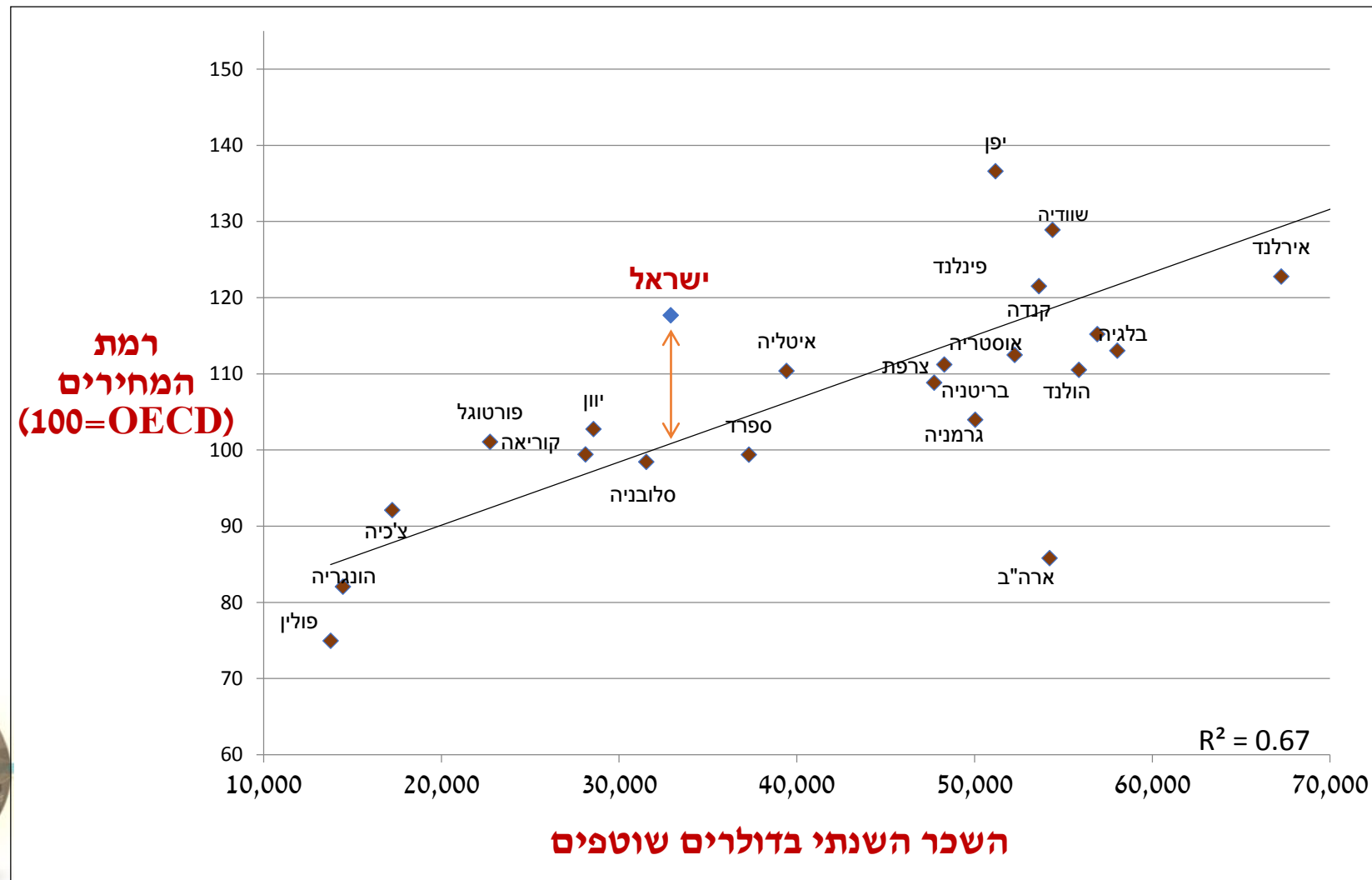


הצריכה הפרטית - שיעור ההוצאה על מוצרים מיובאים בקטגוריות נבחרות:



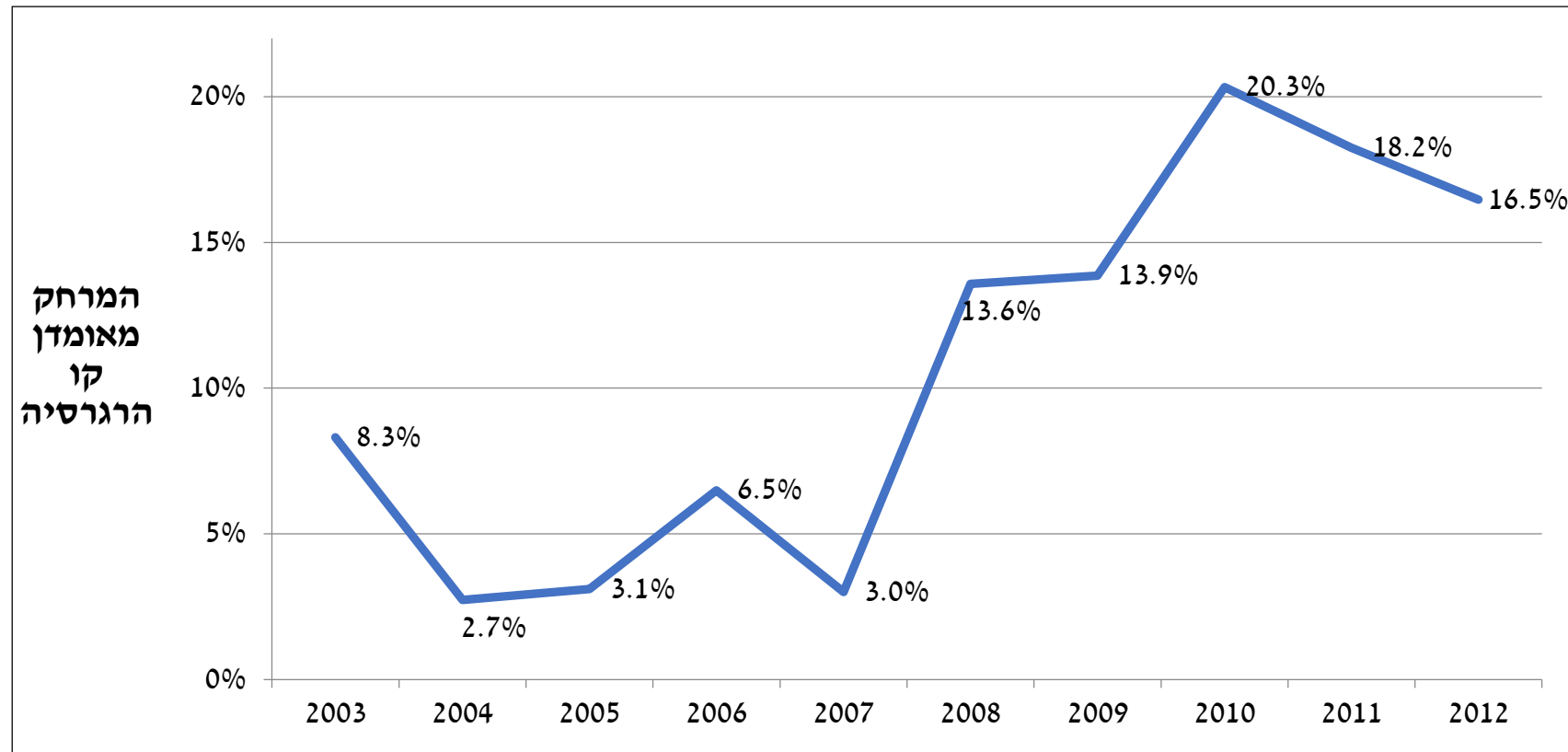
ניתוח מאקרו (2)

מוצרי צריכה פרטית בישראל יקרים ממרבית מדינות OECD ויקרים במיוחד בהשוואה לשכר (שנת 2011):



ניתוח מאקרו (3)

פערי המחירים של מחירי הצריכה הפרטית בהשוואה למדינות OECD גדלו מאד בשנים האחרונות (בתקנון לכוח הקנייה*):



*המרחק מאומדן קו הרגרסיה

מקור: עיבודים על נתוני OECD ו-Eurostat.

• השוואה זו כוללת את סך הצריכה הפרטית (מוצרים ושירותים).

• ראה גם: השוואה "פער המחירים בין ישראל למדינות המפותחות", בנק ישראל 2012



על מה נדבר היום?

1. רקע כללי

2. ניתוח מאקרו

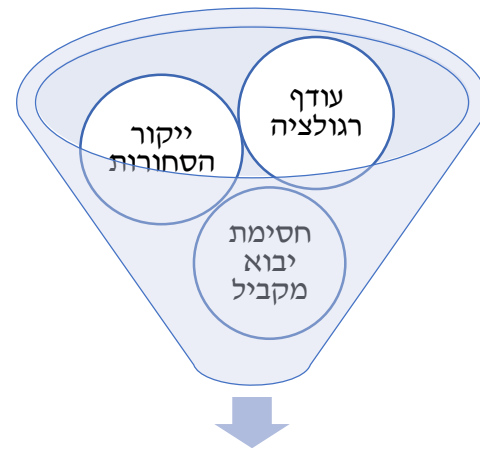
3. **חסמים עיקריים**

4. מדיניות בינלאומית

5. המלצות עיקריות



חסמים עיקריים (1)



**פגיעה בתחרות
ובמגוון המוצרים**

1. העדר אמות מידה אחידות לקביעת דרישות

2. פיקוח הדוק של הרגולטור טרום היבוא

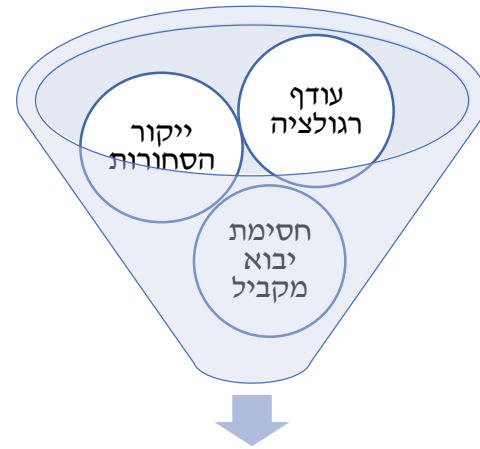
3. העדר התאמה בדרישות הטכניות לעולם

4. אסימטריה במידע - העדר נגישות ושקיפות

5. ניצול כוח מסחרי של יבואנים גדולים



חסמים עיקריים (2)



**פגיעה בתחרות
ובמגוון המוצרים**

1. העדר אמות מידה אחידות לקביעת דרישות

2. פיקוח הדוק של הרגולטור טרום היבוא

3. העדר התאמה בדרישות הטכניות לעולם

4. אסימטריה במידע - העדר נגישות ושקיפות

5. ניצול כוח מסחרי של יבואנים גדולים



חסמים עיקריים (3)

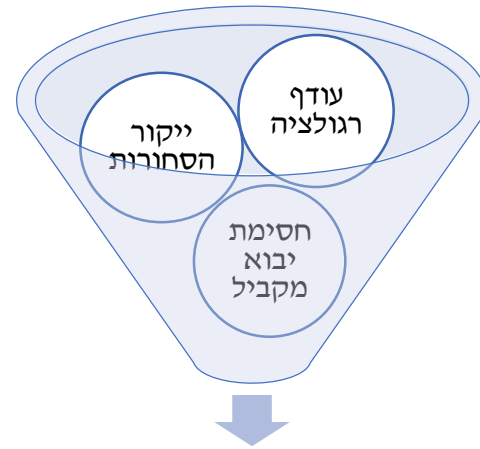
1. העדר אמות מידה אחידות לקביעת דרישות ייבוא

- ישנם 37 רשויות מוסמכות אשר קובעות את דרישות היבוא באופן עצמאי
- ללא התחשבות בשיקולי תחרות, יוקר מחייה וכד'.
- אין קריטריונים אחידים לקביעת הדרישות ולניהול סיכונים.
- אין גורם אחראי בתחום הייבוא שבאפשרותו לראות את תמונת הייבוא ולהוות גורם מייעץ ומתכלל לרשויות המוסמכות השונות ולמכס.



דוגמא- תהליך הייבוא של מוצרי תקשורת דומה לזה של מוצרי מזון למרות רמת הסיכון השונה

חסמים עיקריים (4)



**פגיעה בתחרות
ובמגוון המוצרים**

1. העדר אמות מידה אחידות לקביעת דרישות

2. פיקוח הדוק של הרגולטור טרום היבוא

3. העדר התאמה בדרישות הטכניות לעולם

4. אסימטריה במידע - העדר נגישות ושקיפות

5. ניצול כוח מסחרי של יבואנים גדולים



חסמים עיקריים (5)

2. פיקוח הדוק של הרגולטור טרום הייבוא

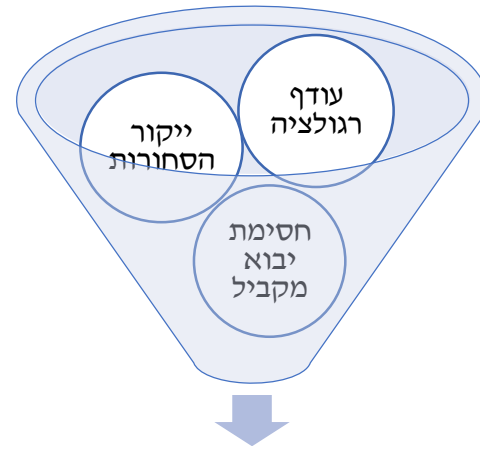
- דרישות לקבלת אישורים טרום הייבוא – (בדיקות "ש" של מכון התקנים, משרדי ממשלה).
- נהלים מחמירים של הרגולטור שמונעים יבוא מקביל.
- אחריות הרגולטור – הקצנה מאז מקרה רמדיה
- נטל בירוקרטי שדורש זמן ומשאבים מהיבואן - השתת עלויות נוספות על המוצר



דוגמה – אישור יבוא של תמרוק לוקח בממוצע כ-8 חודשים
ייבוא "בייבי סנס" לבית מחייב אישור מוקדם של משרד התקשורת



חסמים עיקריים (6)



**פגיעה בתחרות
ובמגוון המוצרים**

1. העדר אמות מידה אחידות לקביעת דרישות

2. פיקוח הדוק של הרגולטור טרום היבוא

3. העדר התאמה בדרישות הטכניות לעולם

4. אסימטריה במידע - העדר נגישות ושקיפות

5. ניצול כוח מסחרי של יבואנים גדולים



חסמים עיקריים (7)

3. העדר התאמה בדרישות הטכניות לעולם

- קביעת תקנים ודרישות חוקיות יבוא ייחודיים (50% מכון התקנים ו-50% מפוזר בין המשרדים)
- ריבוי תקנים רשמיים מקומיים (ND)
- אין אפשרות להסתמך על בדיקות מעבדה בחו"ל/דורש התאמה של קווי ייצור
- שימוש בתקנים כחסם בלתי מכסי לייבוא

תווית אנרגיה

| שם היצרן | דגמה | דגם |
|------------|------|-----|
| דגמה | | |
| יעיל ביותר | A | B |
| B | C | D |
| C | D | E |
| D | E | F |
| E | F | G |
| F | G | |
| G | | |

סחור יעיל

קטגוריה: חלבונים

תאריך: 11.12.2007

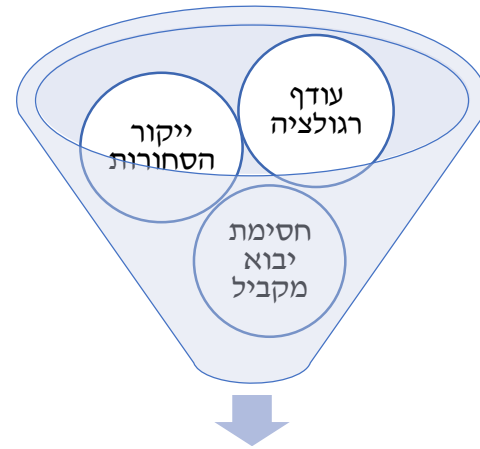


דוגמאות –

- איסור שימוש במילה "חלב" על משקאות סויה/שקדים וכו'
- איסור איורי פרי על משקאות מתחת 10% פרי
- משרד האנרגיה קובע סולם אנרגטי ייחודי למוצרי חשמל



חסמים עיקריים (8)



**פגיעה בתחרות
ובמגוון המוצרים**

1. העדר אמות מידה אחידות לקביעת דרישות

2. פיקוח הדוק של הרגולטור טרום היבוא

3. העדר התאמה בדרישות הטכניות לעולם

4. אסימטריה במידע - העדר נגישות ושקיפות

5. ניצול כוח מסחרי של יבואנים גדולים



4. אסימטריה במידע – העדר נגישות ושקיפות

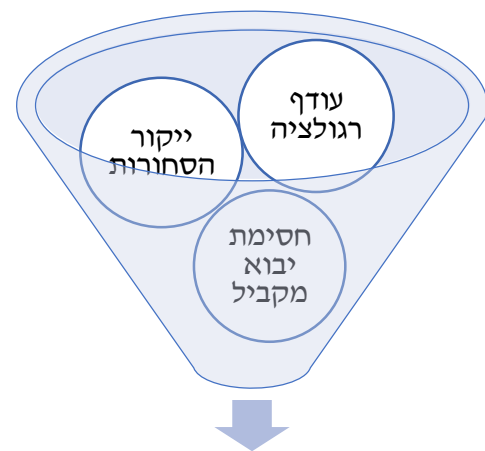
- צו ייבוא חופשי אינו מפרט את כלל הדרישות
- פיזור הדרישות על פני חוקים רבים – אין מוקד המרכז את הדרישות
- מערכת "מסלול" אינה בשימוש מלא – עיכוב בטיפול בבקשות
- אין פרסום מסודר של שינוי סיווג במכס



פגיעה בעיקר ביבואנים קטנים שמתקשים להתמודד עם הרגולציה



חסמים עיקריים (10)



**פגיעה בתחרות
ובמגוון המוצרים**

1. העדר אמות מידה אחידות לקביעת דרישות

2. פיקוח הדוק של הרגולטור טרום היבוא

3. העדר התאמה בדרישות הטכניות לעולם

4. אסימטריה במידע - העדר נגישות ושקיפות

5. ניצול כוח מסחרי של יבואנים גדולים



5. ניצול כוח מסחרי של יבואנים גדולים

- הסכמים בלעדיים בשוק קטן מעניקים יתרון ליבואן רשמי במיוחד עבור סל מוצרים
- חשש להסכמים בין יבואנים רשמיים לקמעונאיים למניעת תחרות
- אינטגרציה אנכית שכיחה

פגיעה בייבוא מקביל ומתחרה מונע אפשרות להורדת מחירים

שסטוביץ



דיפלומט



על מה נדבר היום?

1. רקע כללי

2. ניתוח מאקרו

3. חסמים עיקריים

4. מדיניות בינלאומית

5. המלצות עיקריות



מדיניות בינלאומית (1)

עיקרי מדיניות המוצרים האירופית:

- דירקטיבות אחידות
- הערכת התאמה (מודולים)



חקיקה הרמונית

- הצהרת תאימות
- אחריות לעמידה ברגולציה
- ענישה אפקטיבית

אחריות יבואן



- ניהול סיכונים
- אפשרות מעקב אחר מוצרים בשוק
- תיאום ופיקוח בין הרשויות



פיקוח שוק

- מערכות התראה למוצרים בסיכון
- שיתוף מידע על המוצרים
- שיתוף בין לאומי באסטרטגיות פיקוח

שיתוף מידע



מדיניות בינלאומית (2)

עיקרי מדיניות המוצרים בארה"ב:

בשונה מאירופה אין מדיניות-על אחידה, ישנם עקרונות כלליים:

למעט מוצרים רגישים
(מזון, סיגריות, תחבורה)



רוב המוצרים אינם נדרשים
באישורים מוקדמים

הפיקוח מתבצע ברובו על
ידי המכס

פיקוח בכניסה לנמל
(על מוצרים בודדים בלבד)



תמריץ לעמוד בתקנים –
עונשים גבוהים המוטלים
על הגורמים העסקיים



מערכת משפט שמכירה
בחבות של היצרן/יבואן



על מה נדבר היום?

1. רקע כללי

2. ניתוח מאקרו

3. חסמים עיקריים

4. מדיניות בינלאומית

5. המלצות עיקריות



המלצות:

- העברת אחריות לגורם העסקי
- לקבוע חובת הצהרת יבואן
- שחרור מוצרים מהמכס על בסיס הצהרה
- הרחבת האחריות המשפטית
- קביעת יכולת מעקב למוצר
- הגברת והחמרת ענישה
- מעבר לפיקוח בשווקים

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוש מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



המלצות:

- יצירת התאמה מלאה של דרישות טכניות ותנאים אחרים (מכון התקינה, הרשויות המוסמכות)
- הסרת רשמיות מ- ND
- רשות תוכל לקבוע תנאים נוספים בתנאי שנשקלו שיקולי תחרות ובהתייחסות לתקינה בינ"ל

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוש מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



המלצות:

- הקמת מערך פיקוח בשווקים
- גיבוש מודל הפעלה ממשלתי על פי ניהול סיכונים
- יצירת ממשק עם המכס להעברת מידע רלוונטי לרשויות המוסמכות
- הקמת צוות לתיאום ושיתוף פעולה - הנחית המשרדים
- יצירת תכניות פיקוח שנתיות
- חיבור עם מערכות מידע בינ"ל
- שיתוף ציבור לייעול הפיקוח

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוש מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



המלצות:

- גיבוש סמכויותיו ותפקידו של משרד הכלכלה
- חובת היוועצות עם משרד הכלכלה בעת קביעת דרישות חדשות

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוש מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



המלצות:

- למנוע פעולות אנטי תחרותיות שמטרותן פגיעה ביבוא מקביל
- להטיל איסור על יבואן רשמי מלהתערב ביחסים בין קמעונאי ליבואן מקביל
- הממונה על ההגבלים יהיה אחראי על אכיפת ההסדרים בחוק

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוש מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



המלצות:

- הקמת מערכת ממוחשבת נגישה וברורה שתכלול מידע חיוני הנוגע לדרישות הייבוא, מספר פריט המכס, מיסים, הפנייה לטפסים מקוונים, עלויות שחרור וכד'.
- פרסום קובץ הנחיות ועדכני אחת לשנה על ידי הממונה שיאגד את קביעות המכס בנושא ייבוא.
- קידום הטמעת מערכת מסלול

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוש מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



המלצות:

- כריתת הסכמים בינלאומיים
- תיקון צו הגנת הצרכן כך שהחובה לסימון מוצרי הלבשה בטרומס היבוא תבוטל
- לאפשר לכל רשות מוסמכת לתת פטור לפי סעיף 2 ג' 2
- שקיפות פרוטוקולים מכון התקנים
- ייצוג הולם בוועדות התקינה

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוס מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



המלצות:

- המלצות יבוא אישי אושרו בקבינט

התאמת
דרישות הייבוא

התאמת
שיטת הייבוא

פיקוח בשווקים

גיבוש מנגנון ממשלתי ליישום מדיניות

טיפול בפרקטיקות אנטי תחרותיות

הגברת השקיפות והנגישות למידע

המלצות נוספות



תודה רבה

עמית לנג

לשעבר מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה

langam3@gmail.com

054-4818002

